לְכָךְ, אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ יָדָיו אוֹ רַגְלָיו (יא) מְטֻנָּפוֹת בְּטִיט וְצוֹאָה: **ד** (יב) [1]לֹא יָסוּךְ רַגְלוֹ בְּשֶׁמֶן וְהוּא בְּתוֹךְ הַמְּנָעָל אוֹ הַסַּנְדָּל (יג) (הַחֲדָשִׁים) (מיימוני פרק כ"ג ה"י), מִפְּנֵי שֶׁהָעוֹר מִתְרַכֵּךְ וְדָמֵי (ז) לְעִבּוּד. (יד) [2]אֲבָל סָךְ רַגְלוֹ וּמַנִּיחוֹ בְּמִנְעָל, וְסָךְ כָּל גּוּפוֹ וּמִתְעַגֵּל עַל גַּב הָעוֹר, (טו) [3]וְהוּא שֶׁלֹּא יְהֵא בַּשֶּׁמֶן הַנִּשּׁוֹף מִגּוּפוֹ שִׁעוּר כְּדֵי לְעַבְּדוֹ, אֶפְלוּ יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְצַחְצְחוֹ מֻתָּר, וְהוּא שֶׁלֹּא יִכָּוֵן (טז) אֶפְלוּ לְצַחְצְחוֹ:

שכח דִּין חוֹלֶה בְּשַׁבָּת. וּבוֹ מ"ט סְעִיפִים:

א [א]מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ (א) מֵחוּשׁ בְּעָלְמָא וְהוּא מִתְחַזֵּק וְהוֹלֵךְ בְּבְרִיא, אָסוּר לַעֲשׂוֹת לוֹ (ב) שׁוּם רְפוּאָה (ג) וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, גְּזֵרָה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים: **ב** [ב]מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֹלִי שֶׁל סַכָּנָה, (ד) מִצְוָה לְחַלֵּל עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת, (ה) וְהַזְּרִיז הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח, (ו) [3]וְהַשּׁוֹאֵל הֲרֵי זֶה (ז) שׁוֹפֵךְ דָּמִים: **ג** [ד]כָּל מַכָּה שֶׁל חָלָל, דְּהַיְנוּ (ז) מֵהַשִּׁנַּיִם וְלִפְנִים (ח) וְשִׁנַּיִם עַצְמָם בִּכְלָל, מְחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת,

ו שם קמ"א (ע"ב) בְּרִיתָא.
ז רִמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ג (ה"י) וְשָׁם כָּתַב אַף עַל פִּי שֶׁהֵם חֲדָשִׁים. **ח** שם בְּגְמָרָא.

א הֲרֵב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ב' מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"י) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים וְכֵן פֵּרֵשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה כל רפואה) דִּבְרֵי הַשּׁוּר. **ב** שַׁבָּת ק"ט (ע"א) וְיוֹמָא פ"ד (ע"ב) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ב' (ה"א). **ג** טור וְהָרַב הַמַּגִּיד שָׁם (ה"ג) בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (יומא פ"ח ה"ה). **ד** עֲבוֹדָה זָרָה (כ"א) [כ"ח] (ע"א).

בֵּאוּר הֵיטֵב

מִשְׁעָר חֲזִיר הַמְיֻחָד לְשַׁבָּת, עַיֵּן סוֹף סִימָן ש"ג מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם (כמ"א ס"ק כב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): **ד** (ז) **לְעִבּוּד**. הַדּוֹרֵס עַל הָעוֹר עַד שֶׁיִּתְקַשֶּׁה אוֹ הַמְרַכְּכוֹ בְּיָדוֹ וּמוֹשְׁכוֹ וּמְשָׁוֶה אוֹתוֹ כְּדַרְכּוֹ שֶׁהָאֻמָּנִין עוֹשִׂין, חַיָּב. הַשָּׁף בְּיָדוֹ עַל הָעוֹר הַמָּתוּחַ בֵּין הָעֲמוּדִים חַיָּב מִשּׁוּם מְמַחֵק, רַמְבַּ"ם פֶּרֶק י"א (ה"ז):

ב (ח) **שׁוֹפֵךְ**. וְאִם הַחוֹלֶה אֵינוֹ רוֹצֶה, כּוֹפִין אוֹתוֹ, שֶׁהוּא חֲסִידוּת שֶׁל שְׁטוּת. וְאִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר צָרִיךְ אֲנִי לִתְרוּפָה פְּלוֹנִית וְהָרוֹפֵא אוֹמֵר אֵין צָרִיךְ, שׁוֹמְעִין לַחוֹלֶה.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּמֵזֶה נֶהֱגוּ הַבְּתוּלוֹת לִהְיוֹת לָהֶם כְּלִי מְשֻׁעָר חֲזִיר הַמְיֻחָד לְשַׁבָּת, דְּתוּ לֹא מְחֲזֵי כְּעִבְדִּין דְּחֹל. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן ש"ג בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק פז) דְּגַם בָּזֶה אֵינוֹ מֻתָּר כִּי אִם לְתַקֵּן בּוֹ מְעַט אֶת הַשְּׂעָרוֹת לְהַשְׁכִּיבָם, (י) אֲבָל לִטְרֹק בּוֹ אָסוּר אַף בָּזֶה שֶׁאֵי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִתְלַשׁ שֵׂעָר: (יא) **מְטֻנָּפוֹת**. דְּתוּ (יא) לֹא מְחֲזֵי עַל יְדֵי הַגְּרוּד שֶׁכְּעִבְדָּא דְּחֹל: **ד** (יב) **[1]לֹא יָסוּךְ וְכוּ'**. דְּהָנֵי עִבּוּד הָעוֹר הוּא אֶחָד מֵאֲבוֹת מְלָאכוֹת, (יג) וְעִבּוּד הוּא אִם מוֹלֵחַ אֶת הָעוֹר אוֹ שֶׁמְּעַבְּדוֹ בְּשִׂאָר דְּבָרִים שֶׁדָּרְךְ לְעַבְּדוֹ, (יג) וְכֵן אִם דּוֹרֵס הָעוֹר בְּרַגְלוֹ עַד שֶׁיִּתְקַשֶּׁה, אוֹ שֶׁמְּרַכְּכוֹ בְּיָדוֹ וּמוֹשְׁכוֹ וּמַשְׁוֶה אוֹתוֹ כְּדַרְכּוֹ שֶׁהָרַצָּנִין עוֹשִׂין חַיָּב דְּהוּא תּוֹלֶדֶת מְעַבֵּד, (יד) וְכֵן אִם מְרַכֵּךְ הָעוֹר בְּשֶׁמֶן גַּם כֵּן מְעַנְיֵן עִבּוּד הוּא וְחַיָּב, וְלָכֵן צָרִיךְ לִזָּהֵר מִשֶּׁעָם שֶׁלֹּא לִמְשֹׁחַ מְנָעָל חָדָשׁ בְּשֶׁמֶן, [וּבְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל לב-לג ס"ה) כָּתַב דְּחִיּוּבָא נָמֵי יֵשׁ בָּזֶה]. (טו) [א]וְיֵשׁ אוֹסְרִין גַּם בְּמִנְעָל יָשָׁן, וּבְפֶרְט בִּזְמַן הַזֶּה דִּנְפִישֵׁי עַמֵּי הָאָרֶץ וְיָבוֹאוּ לְהָקֵל גַּם בַּחֲדָשִׁים, בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוְנֵי [חַיֵּי אָדָם (שם)]. וְכָל שֶׁכֵּן אִם כְּוָנָתוֹ בְּמִשִׁיחַת הַשֶּׁמֶן (טו) כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הַמְּנָעָל שָׁחֹר, נִרְאֶה דְּיֵשׁ לֶאֱסֹר לְכֻלֵּי עָלְמָא מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ צְבִיעָה. וְעַתָּה נַחֲזֹר לְעִנְיָנֵנוּ דְּמִשּׁוּם אִסּוּר עִבּוּד אָסְרוּ גַּם כֵּן לְאָדָם שֶׁיִּסְמֹךְ עַל יְדֵי פְּעֻלָּתוֹ שֶׁיִּתְרַכֵּךְ הָעוֹר, וְלָכֵן אָסוּר לְסוֹךְ רַגְלוֹ וְכוּ': (יג) **הַחֲדָשִׁים**. דְּבִישָׁנִים תּוּ אֵין בּוֹ מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ עִבּוּד: (יד) **אֲבָל סָךְ וְכוּ'**. כֵּיוָן דִּבְטֵעַת הַסִּיכָה לֹא נָגַע הַשֶּׁמֶן שִׁעוּר כְּדֵי לְעַבְּדוֹ (טו) **וְהוּא שֶׁלֹּא יְהֵא וְכוּ'**. דְּאִם יֵשׁ בְּהַשֶּׁמֶן שִׁעוּר כְּדֵי לְעַבְּדוֹ אָסוּר אַף דְּאֵינוֹ מְכַוֵּן לָזֶה [גְּמָרָא (קמא:)]: (טז) **אֲפִלּוּ לְצַחְצְחוֹ**. דְּאִי מְכַוֵּן בְּגִלְגּוּלוֹ עַל גַּבֵּי הָעוֹר אוֹ בְּסָךְ רַגְלוֹ וּמַנִּיחוֹ בְּמִנְעָל כְּדֵי לְצַחְצֵחַ הָעוֹר עַל יְדֵי הַשֶּׁמֶן, אָסוּר גְּזֵרָה אָטוּ הֵיכָא שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְעַבְּדוֹ [רַ"ש (ד"ה ולצחצחו)]. וְכָל שֶׁכֵּן הֵיכָא שֶׁמּוֹשֵׁחַ הַמְּנָעָל בְּשֶׁמֶן אֲפִלּוּ אִם הַשֶּׁמֶן מוּעָט וּמְכַוֵּן רַק כְּדֵי לְצַחְצְחוֹ דְּאָסוּר. וּלְצַחְצֵחַ הַמְּנָעָלִים עַל יְדֵי הַמְּרוּחַ שָׁחֹר [שָׁקוֹרִין וויקסי"ן] כָּתַב בְּסֵפֶר תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל (בכלכלת שבת מלאכת הממחק) (יז) דְּאִם עָשָׂה אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, אָסוּר עַד לְעֶרֶב בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. וְדַע דִּלְעִנְיַן חִיּוּב חַטָּאת בְּעִבּוּד וְכֵן לְעִנְיַן הַפְשָׁטַת הָעוֹר דְּהוּא גַּם כֵּן מְלָאכָה דְּאוֹרָיְתָא,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

אַבְרָהָם וְעוֹלַת שַׁבָּת, אֲבָל בְּרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שְׁלָפָנֵינוּ (קמו: ד"ה סכין) אִיתָא בְּהֶדְיָא דְּהֵיְינוּ לְהִתְחַכֵּךְ בָּהּ: (י) וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"א): (יא) לִבְרוּשׁ: **ד** (יב) (יג) (יז) רַמְבַּ"ם (פי"א מהל' ה'ו, פכ"ג ה"י): (טו) כְּלְכָלַת שַׁבָּת (מלאכת המולח והמעבד) לְדַעַת הָרַאֲבַ"ד (פכ"ב ה"י"ח): (טז) כְּיָדוּעַ שֶׁעַל יְדֵי זֶה (מִשְׁתַּכֵּר) [מִשְׁתַּחֵר] וְזֶרֶךְ הָאֻמָּנִים לַעֲשׂוֹת כֵּן: (יז) וּמִשְׁמַע שָׁם דְּטַעְמוֹ מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם מְמָרֵחַ:

(יח) מִסְּכָם מֵהַפּוֹסְקִים:

א (ט) הָרַמְבַּ"ן (תורת האדם שער המיחוש) וְהָרַשְׁבָּ"א בְּפֶרֶק מְפַנִּין (קכט. ד"ה והוי יודע), וְהָרִיטְבָ"א (שם ד"ה דבר) וְהָרַ"ן בְּפֶרֶק שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים (לט: ד"ה ומהא), וְהַמַּגִּיד מִשְׁנֶה (פ"ב ה"י) בְּשֵׁם: **ג** (כ) כֵּן מוּכָח בְּתוֹסְפוֹת בַּעֲבוֹדָה זָרָה כ"ח (ע"א ד"ה כיכי) דְּעַל זֶה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשו"ע הָרַב (ס"ד) אִסַּר בְּחַדָּשִׁים בִּלְבַד. **ב]** וּבְשו"ע הָרַב (ס"ג) כָּתַב שְׁמִיחוּשִׁים בְּעַלְמָא אֵינָן נִקְרָאִים מַכָּה וְאֵין מְחַלְּלִין עֲלֵיהֶם אֲפִילּוּ אִם כּוֹאֵב לוֹ מְאֹד, וְרַק אִם נִתְקַלְקְלוּ הַשִּׁנַּיִם מֵחֲמַת מַכָּה אוֹ שֵׁשׁ בָּהֶם בּוֹעֵא וְכֵיוָצֵא בָּזֶה [אָמְנָם רְאֵה דִּבְרֵי בְּיו"ד (סִי' קפז קו"א ס"ק יא), וּבְאַמְרֵי יושר (ח"ב סִי' מג אות ד) וּבְקְצוֹת הַשֻּׁלְחָן (סִי' קלו בדה"ש ס"ק ה-ו)].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah